

VSO PENSIOENBERICHT

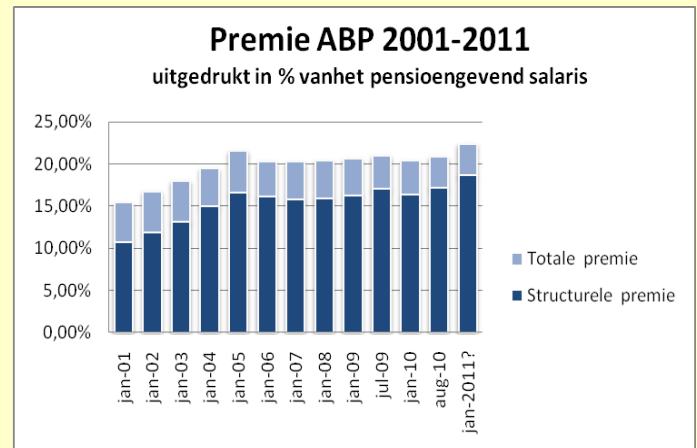
Verbond Sectorwerkgevers Overheid
Reacties en vragen: vsosecretariaat@awvn.nl

Zware pensioentijden

De kranten staan bol van het pensioennieuws. Het is duidelijk dat de problemen bij de pensioenfondsen groot zijn. Pensioen is geen gemakkelijk onderwerp en voor niet deskundigen is het lastig alle informatie te doorgronden. In dit VSO Pensioenbericht gaan we in op de zware tijden specifiek voor ABP, het pensioenfonds voor overheid en onderwijs. Maar de informatie gaat verder dan alleen het benoemen van de problemen. We willen vooral aangeven wat volgens het VSO verstandige oplossingen zijn en wat we daarvoor moeten doen.

ABP is de uitvoerder van de pensioenregelingen voor overheid en onderwijs. ABP moet ervoor zorgen dat de pensioenen nu en later kunnen worden uitgekeerd en dat tegen een zo gunstig mogelijke prijs/kwaliteit verhouding. Maar ABP gaat niet over de inhoud van de pensioenregeling voor overheidswerknemers. Daarover gaat de Pensioenkamer, waarin het VSO samen met de vakbonden (verenigd in de SCO) onderhandelt over de pensioenovereenkomst.

De inhoud van de regeling bepaalt voor een groot deel de hoogte van de premie. De ABP-regeling is in de afgelopen 10 jaar tweemaal grondig herzien; overgang naar middelloon en afschaffen vroegpensioen. Dit heeft echter niet geleid tot een verlaging van de pensioenpremie omdat het kwaliteitsniveau van de regeling per saldo ongeveer gelijk is gebleven. Anders gezegd: deelnemers bouwen nog ongeveer hetzelfde pensioen op als 10 jaar geleden. Vanwege overgangsrecht is er nog een grote groep werknemers die met FPU kunnen en is de regeling dus nog jaren duurder dan hij was. Vanaf 2016 is dit niet meer mogelijk, maar ook dan gelden nog steeds regelingen die het mogelijk maken te stoppen op 62 jaar en 9 maanden met een pensioenuitkering die



vergelijkbaar is met de FPU. Dit terwijl werknemers zelf rekening houden met langer doorwerken. Er kan dus gesteld worden dat, ten gunste van oudere werknemers, de ABP-pensioenregeling niet met de tijd is meegegaan.

Een ander probleem ligt in de zekerheid van de pensioenen. In het verleden is daar onvoldoende bij stil gestaan omdat het rendement hoog genoeg was zowel om de pensioenen de loonontwikkeling te laten volgen (indexatie), als om tegenslagen op te vangen. Door de crisis is de financiële positie van het ABP minder gunstig. Nu ook nog blijkt dat Nederlanders langer leven dan eerder aangenomen, wordt duidelijk zichtbaar dat in het verleden onvoldoende pensioenpremie is betaald om de pensioentoezeggingen waar te maken. Er moeten maatregelen genomen worden om te voorkomen dat pensioenfondsvermogens verder dalen, dat het gat tussen ambitie en werkelijkheid steeds groter wordt en premies fors moeten stijgen.

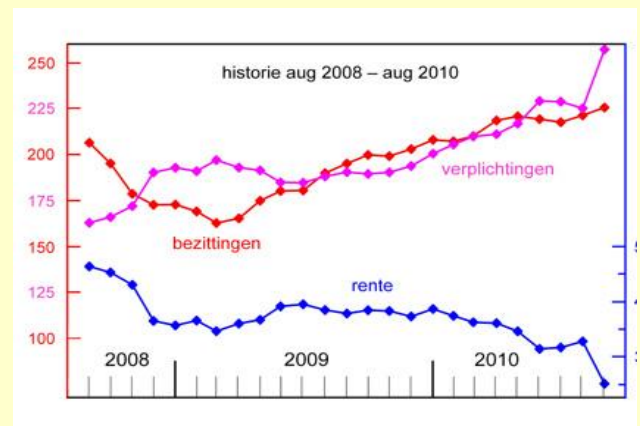
“Alleen door dapper te zijn en nu maatregelen te nemen, voorkomen we dat problemen in de toekomst alleen maar groter worden.”

Hugo Levie, eerste woordvoerder pensioenen VSO

Dekkingsgraad, herstelplan en extra premie

ABP heeft in 2009 een herstelplan gemaakt omdat het fonds eind 2008 niet meer beschikte over voldoende vermogen om alle pensioenen in de toekomst uit te kunnen keren. In het herstelplan staan de maatregelen die ABP neemt om het fonds weer gezond te maken. Allereerst door niet te indexeren en het heffen van extra premie. Eind 2009 leek de financiële positie van het ABP behoorlijk hersteld en kon de extra premie vervallen en zelfs weer een beetje indexatie worden toegekend. Sinds maart 2010 zijn fondsen door de lage rente en cijfers over gestegen levensverwachting opnieuw in zwaar weer terecht gekomen. ABP heeft in augustus de 1% herstelopslag weer laten terugkeren en het is zeer waarschijnlijk dat per 1 januari 2011 daar nog 2% herstelopslag bovenop komt. Maar bij een dekkingsgraad onder de 96% is dat niet voldoende. Dan moeten aanvullende maatregelen worden genomen. Het fonds heeft daarvoor slechts twee mogelijkheden: nog meer premie of het korten van de pensioenen (zogenaamd afstempelen). Nog meer premie helpt niet veel. Met een vermogen van ongeveer 225 mrd en een jaarlijkse premie van 7 mrd, moet de pensioenpremie met ongeveer een derde

In onderstaande grafiek ziet u het verloop van het vermogen, de verplichtingen en de rente.



stijgen om de dekkingsgraad van het fonds met 1% te laten stijgen. Een dergelijke premiestijging is ondenkbaar. Werkgevers zullen dan fors moeten besparen op arbeidskosten door verlaging van lonen en vermindering van het aantal werknemers. Daarnaast is het onterecht om de rekening volledig bij de werkgevers en actieve deelnemers te leggen. Verstandiger is het om een evenwichtig pakket van maatregelen samen te stellen. Pensioenkamer en ABP-bestuur moeten deze uitdaging gezamenlijk oppakken. Bij grote problemen horen stevige maatregelen en daarbij passen vooraf geen "heilige huisjes".

Waarom niet rustig wachten tot de crisis over is?

Het ABP vermogen is vrijwel weer hersteld van de tegenslagen in 2008 maar nu zijn fondsen in de problemen door de lage rente voor waardering van de pensioenverplichtingen. Door de onrust op de financiële markten beweegt de dekkingsgraad van het ABP met de dag. Toch is rustig wachten tot de bui overwaait een slechte optie. Niemand weet hoe lang de financiële wereld nog onrustig is. En de financiële crisis is slechts een onderdeel van het probleem. Ontgroening van de arbeidsmarkt en langer leven zijn structurele problemen die opgelost moeten worden. Zolang elke pensioenuitkering die op dit moment wordt verstrekt hoger is dan het geld dat daarvoor gespaard is, wordt ingeteerd op het vermogen. Als dit te lang doorgaat, zullen jongeren straks

onevenredig veel moeten gaan bijdragen. Zij hebben dan meer lasten dan lusten van het pensioen met het risico dat jongeren afhaken. Het is dus belangrijk dat alle generaties vertrouwen houden in het pensioenstelsel. Alleen dan is het stelsel duurzaam en houdbaar voor de toekomst.

Sociale Partners in de Stichting van de Arbeid (STAR) hebben begin 2010 intensief gesproken over de houdbaarheid van het pensioenstelsel. Zij onderkennen de problemen en hebben in een gezamenlijk akkoord (Pensioenakkoord Voorjaar 2010) afspraken gemaakt over de toekomstbestendigheid van het aanvullend pensioen.

Een duidelijke boodschap

Het VSO bepaalt met de bonden in de Pensioenkamer de inhoud van de ABP-regeling. Een belangrijke oplossing voor de huidige problemen ligt in het aanpassen van de pensioenambitie: de toegezegde pensioenregeling en de mate van zekerheid waarmee deze regeling kan worden nagekomen.

Als we de regeling zoals hij nu is willen behouden met een hogere kans op indexatie, dan moet de premie fors omhoog. Dit betekent dat waar werknemers nu één dag in de week werken voor hun pensioen, dit zeker naar 1,5^e dag moet. Daarmee slaat de balans tussen direct inkomen (salaris) en uitgesteld inkomen (pensioen) uit het lood en dat is slecht voor de jongere werknemers en voor de arbeidsmarktpositie van overheid en onderwijs. Alternatief is dat we de regeling houden maar ons meer dan nu realiseren dat er een kans is dat het pensioenresultaat ook (veel) lager kan uitvallen. We moeten dus meer onzekerheid accepteren. In de ogen van het VSO ligt de oplossing in het midden. Een wat lagere regeling die past bij het huidige premieniveau. Maar waarbij we ook accepteren dat er afwijkingen mogelijk zijn. Het VSO heeft een pakket van maatregelen opgesteld die ervoor zorgen dat het pensioenstelsel duurzaam, financieel houdbaar en eerlijk voor alle generaties blijft. Samengevat komen

“Als iemand op 25 jaar begint met werken, moet zijn pensioentoezegging naar verwachting zo’n 63 jaar mee. Niemand verwacht een garantie die 63 jaar duurt.”

de maatregelen op het volgende neer:

- Verlagen van de toekomstige pensioenopbouw
- Verhogen van de pensioenleeftijd in lijn met de (toekomstige) stijging van de levensverwachting
- Terugbrengen van de indexatieambitie en deze meer resultaat afhankelijk maken
- Herzien van het overgangsrecht voor vroegpensioen

Het pakket is géén bezuiniging op de pensioenpremie. Overheidswerkgevers zijn bereid om de huidige premie te blijven betalen en daar ook langere tijd zekerheid voor af te geven. Maar verdere stijging van de premie en verdere onbalans tussen ouderen en jongeren is onacceptabel en zal veel sectoren en werkgevers in de problemen brengen. Door het pakket van maatregelen wordt de pensioenambitie weer in lijn gebracht met de premieruimte. De voorgestelde maatregelen liggen in lijn met de voorstellen van sociale partners in de STAR.

Onderhandelen met de bonden in de Pensioenkamer

Het VSO onderhandelt op dit moment met de bonden over de pensioenregeling in de Pensioenkamer. Dit zijn moeizame gesprekken omdat de bonden niet graag de regeling willen versoberen. Toch kunnen ook de bonden niet om de realiteit heen die ze hebben erkend met het sluiten van het Pensioenakkoord in de STAR. Ook het ABP-bestuur heeft de Pensioenkamer heeft aangesproken op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de ABP-regeling. Het is denkbaar dat er een tussenstap nodig is alvorens te komen tot een duurzame regeling. Deze tussenstap betekent dat in 2011 alvast enkele maatregelen genomen worden die voorkomen dat de premie verder omhoog gaat. De slag naar een duurzaam houdbare regeling zal begin 2011 zijn beslag moeten krijgen en per 2012 moeten

worden ingevoerd. Hoe ingrijpend de tijdelijke maatregelen moeten zijn, hangt voor een groot deel af van de ontwikkeling van de dekkingsgraad in de komende maanden. Daarom is afgesproken om aanpassingen in de regeling in nauw overleg met het ABP-bestuur te doen. Wij houden u op de hoogte van de ontwikkelingen.

Meer informatie via volgende links:

[Het Pensioenakkoord van sociale partners in de STAR](#)

[De financiële positie van het ABP](#)

[De gezamenlijke advertentie van de vijf grote fondsen over de pensioenproblemen](#)